

— Λόγος περὶ τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ, γραφεὶς ὑπὸ τῶν Λειχουδῶν τῷ 1708 ἐν Νοβγοροδία.

— Λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὸν ἅγιον Βαρλαάμ τὸν Χουτίνσκη.

— Πρῶτος τόμος τοῦ Β' βιβλίου τῆς ἱεράς σχολαστικῆς Θεολογίας.

— Βίος τοῦ ὁσίου Βαρλαάμ τοῦ Χουτίνσκη.

— *Aparthisma philosophicum per quaestiones ac resolutiones Sorghonii Lichudae*

— Κολλύριον ἀπὸ τοῦ δεινοῦ πάθους τῆς Καπιτονικῆς ὀφθαλμίας, σύγγραμμα Σωφρονίου.

— Σλαβωνικὴ μετάφρασις τῆς λειτουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου.

Πρὸς τούτοις οἱ ἀκάματοι αὐτάδελφοι μετέφρασαν πολλὰ βιβλία ἐκ τῆς λατινικῆς εἰς τὴν σλαβωνικὴν, ἐπιταγῇ Πέτρου τοῦ Μεγάλου· διώρθωσαν τὴν σλαβωνικὴν μετάφρασιν Συμεὼν τοῦ Θεσσαλονίκης, τὰ στιχηρὰ καὶ τὸν κανόνα τῆς ἁγίας Σοφίας. Εἰς τὸν Σωφρόνιον ἀνήκει ἡ τιμὴ τῆς διορθώσεως τῆς ἁγίας Γραφῆς. Σύνθεσις προσέτι τῶν Λειχουδῶν ἦτο καὶ ἅπαντα τὰ ἐκδοθέντα συμβουλευτικὰ καὶ προτρεπτικὰ γράμματα τοῦ πατριάρχου Ἰωακείμ, ἐπὶ τῆς φιλονεικίας περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας (1).

Φραγκίσκος Σκοῦφος (*).

Ἐγεννήθη ἐν Κύδωνι τῆς Κρήτης, καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἰταλίᾳ. Τῷ 1669 ἐχημάτισε καθηγητὴς τοῦ ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικοῦ σχολείου, καὶ τῷ 1681 ἐξέδοτο τὴν Ῥητορικὴν του, ἣτις πολλῆς ὠφελείας ἐγένετο πρόξενος εἰς πάντας.

Ἴνα καταδειχθῇ μετὰ τῆς ῥητορικῆς δεινότητος ὁ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἔρος τοῦ ἀνδρὸς παρεντιθέμεθα τὸ ἐξῆς ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἄνω συγγράμματός του (σελ 374 — 75).

«Μὲ τὸ σχῆμα τῆς δεήσεως θέλω παρακαλέσει τὸν ἐλευθερωτὴν τοῦ κόσμου Χριστὸν, νὰ ἐλευθερώσῃ μίαν φορὰν τὸ ἑλληνικὸν γένος ἀπὸ τὴν δουλείαν τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Ὄσκομανικοῦ Βριάρεως. Φθάνει, κριτὰ δικαιοῦτατε, φθάνει! Ἔως πότε οἱ τρισάθλιοι Ἕλληνες ἔχουσι νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὰ δεσμὰ τῆς δουλείας, καὶ μὲ ὑπερφάνον πόδα νὰ τοὺς πατῆ τὸν λαιμὸν ὁ βάρβαρος Θράκης; ἔως πότε γένος τόσον ἔνδοξον καὶ εὐγενικὸν ἔχει νὰ προσκυνᾷ ἐπάνω εἰς βασιλικὸν θρόνον ἓνα ἄθεον τουλουπάνι, καὶ ἡ χώρας ἐκείναις εἰς ταῖς ὁποίαις ἀνατέλλει ὁ ὄρατος ἥλιος, καὶ εἰς ἀνθρωπίνην μορφήν ἀνέτειλας καὶ ἐσὺ ὁ ἀόρατος, ἀπὸ ἡμῶν φεγγάρι νὰ βασιλεύονται; Ἄ, ἐνθυμήσου, σὲ παρακαλῶ, πῶς εἶσαι ὄχι μόνον Κριτῆς, ἀμὴ καὶ πα-

(1) Α. Λασκάρως, ἱστορικὴ ἔποψις περὶ τῆς ἐν Μόσχᾳ Ἑλληνικῆς Ἀκαδημίας, ἔτι περὶ τῶν Λειχουδῶν Ἰωαννικίου καὶ Σωφρονίου. (Φιλολ. Σύλλογος Κωνσταντινουπόλεως τεῦχος Ζ', τόμος Β', σελ. 24).

(2) Θεόφλος Σκοῦφος, ἐφημέριος, πιθανῶς ἀδελφὸς τοῦ Φραγκίσκου, ἐδίδαξεν ἐν ἔτει 1653 εἰς τὸ ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικὸν σχολεῖον. (Veludo, *Colonia Graeca in Venezia*).